

**OLIY TA'LIM MUASSASALARIGA
KIRUVCHILAR UCHUN**

SAVOLLAR KITOBI

ABITURIYENT: _____
F.I.O. Imzo

ABITURIYENT DIQQATIGA!

Test topshiriqlarini yechishdan avval savollar kitobini varaqlab, unda har bir fan boyicha 36 ta savol mavjudligini tekshiring. Agar savollar soni kamligi aniqlansa yoki savollar kitobi raqami bilan javoblar varag'i raqami bir xil bo'lmasa, darhol auditoriya rahbariga ma'lum qiling.

Savollar kitobida abituriyentning familiyasi, ismi, otasining ismi xato to'ldirilgan yoki to'ldirilmagan va imzosi qo'yilmagan hollarda e'tirozlar ko'rib chiqilmaydi.

Kitob tipi: 32

FANLAR:

Blok 1: Ona tili va adabiyot

Blok 2: Biologiya

Blok 3: Kimyo

Savollar kitobi raqami: **1701303**

Toshkent – 2017

ONA TILI VA ADABIYOT

1. Taqillaydi eshik nogahon,
-Kimsan?- Deyman tugab sabotim,
-Ochgil, -deydi. -Bu –men, qadrdon,
Bilmoq bo'lsang-bardoshdir otim.
Ushbu she'riy parchada nechta egasi yashirilgan soda fe'l kesimli gap mavjud?
A) 1 B) 2 C) 3 D) 4
2. Qaysi gapda tobe va hokim qismlari bir xil so'z turkumidan yasalgan sodda yasama so'zlar bilan ifodalangan to'ldiruvchili birikma mavjud?
A) *Insonda hayotning mohiyatini tushunish qobiliyati tarixni anglashdan boshlanadi.*
B) *Saxiylik kishilar o'rtasidagi ishonch va muhabbatdan hosil bo'ladi.*
C) *Olingan bilimlarni mustahkamlashga har doim intilmog'imiz darkor.*
D) *Bu so'roq qarshisida shaxsiy yetishmovchiliklarimni, turmush og'irliklarini unutaman.*
3. Qaysi javobdagi aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap tarkibida ikki o'rinda fonetik o'zgarish yuz bergan?
A) *Odam qancha ko'p bilsa, yashashi shuncha qiyinlashadi.*
B) *Kimki oilani muqaddas bilmasa, uning uchun muqaddas narsaning o'zi yo'q.*
C) *Kim ko'zguna ko'p qarasa, xotirasi susayib ketarkan.*
D) *Kimki nuqul o'tmishidan nolisa uning kelajagi ham barbod bo'ladi.*
4. To'g'ri hukmni aniqlang.
A) *ovozdor undoshlarda shovqin ishtirok etmaydi*
B) *jarangli jufti yo'q jarangsiz undoshlar hosil bo'lish o'rniga ko'ra bir guruhga mansub undoshlar sanaladi*
C) *jarangli va jarangsiz juftlik hosil qiluvchi undoshlar shovqinli undoshlarga mansub*
D) *jarangsiz jufti yo'q jarangli undoshlar faqat sonor undoshlar guruhiga mansub*
5. **Oltin o'tda bilinadi, odam –mehnatda. Mehnat bilan inoqlashsang, tan og'rig'in ko'rmaysan. Ko'p ishlagan ko'p yashaydi. Mehnat qilsang, qo'lingga yorug'lik kiradi.**
Ushbu matnda yasama so'zlar tarkibida nechta o'rinda shovqinli jarangli sirg'aluvchi undosh qatnashgan?
A) 4ta B) 5ta C) 6ta D) 7ta
6. Daraxtni undiradigan, o'stiradigan, mvasini laziz qiladigan quyosh, yer va soy bo'lsa, badiiy mahoratni undiradigan va o'stiradigan, samarasini jozibali qiladigan xalq hayotidan olingan ilhomdir.
Ushbu gap haqida berilgan qaysi fikr to'g'ri emas?
A) *ega, kesim, ega uyushgan*
B) *barcha aniqlanishlar uyushiq bo'laklarga tobelangan*
C) *tobe va hokim qismlari uyushgan bo'lak bilan ifodalangan moslashuvi tobe bog'lanish hosil bo'lgan*
D) *vositasiz to'ldiruvchi uyushiq kesimga bilvosita bog'langan*
7. Amu bilan Sirdan suv ichgan,
Zarafshonni loylatib kechgan
Chavandozlar bordir bu elda.
Parchadagi uyushgan bo'laklar haqidagi noto'g'ri fikrni aniqlang.
A) *Uyushgan aniqlovchilar holga tobelangan.*
B) *Uyushiq sifatlovchi aniqlovchi qatnashgan.*
C) *Uyushiq o'rin holi qatnashgan.*
D) *Uyushgan hollar aniqlovchiga tobelangan.*
8. Qaysi javobdagi barcha fe'llarning asosi omonimlik xususiyatiga ega?
A) *Behudaga dori ichishni qo'ysangiz, dardingiz arib, sog'ayarmidingiz?*
B) *Bog'bon uni so'ligan deb gumon qildi-yu, yulib tashladi.*
C) *Jayron tog'dan tog'ga o'tib, qayerga borishini bilmasdi.*
D) *Karimbek mashinani yo'lga chiqarib, qishloq tomon yurdi.*
9. Yaproqlar tebranan **she'r** maqomiga,
Chechaklar jimgina egib turar **bosh**.
Marmar sarhovuzning kumush jomiga
Shoir ko'zlaridan oqib tushar **yosh**.
Ushbu she'riy parchada ajratib ko'rsatilgan so'zlardan nechta shakldoshlik xususiyatiga ega?
A) 1 B) 4 C) 2 D) 3
10. Quyidagi gapda ma'no ko'chishining qaysi tur(lar)i qatnashgan?
Aytmaganning dasturxoniga borib qadrimni tushirmoqchi emasman.
- A) *faqat metafora*
B) *metonimiya, metafora*
C) *sinekdoxa, metafora*
D) *vazifadoshlik, metonimiya*
11. Berilgan so'zlardan nechta yasama ravishlar sanaladi?
birin-ketin, saharlab, olg'a, har gal, vaqtincha, ertalabki, tiriklayin, bir mahal
A) 7ta B) 6ta C) 5ta D) 4ta
12. Sen Mashrabsan,
Xalqqa tumor,
Balxda dorga osilgan.
Navoiysan, shoh yonida
Faqirni duo qilgan.
Yassaviysan, meniki deb
Ko'ringan da'vo qilgan,
Ming bir ochilmagan
Qo'rig'imsan, Vatanim.
Berilgan she'riy parchada ishtirok etgan fe'llar necha xil nisbatdaligini aniqlang.
A) 3 B) 4 C) 2 D) 5
13. Suydim,
Erkalandim,
Ayrildim,
Kuydim,
Izzat nima bildim,
Shu-da bir yashash!
She'riy parchadagi fe'llar haqidagi noto'g'ri fikrni aniqlang.
A) *ikkita fe'lning yetakchi morfemasi fonetik xodisa asosida yozilgan*
B) *ikkita fe'l sodda yasama hisoblanadi*
C) *ikkita fe'l tarkibida nisbat qo'shimchasi qo'llangan*
D) *faqat o'timli fe'llar ishtirok etgan*
14. Son turkumiga oid so'z otlashgan gaplarni aniqlang.
1. To'qqizida bo'lmagan aql to'qsonida ham bo'lmas. 2. Ikki yomon qo'shilsa, keng dunyoga sig'maydi. 3. Mingta shirin nasihatdan bitta o'rnak yaxshi. 4. Birni bersang otangga, mingni olasan bolangdan.
A) 1, 2, 3, 4 B) 2, 3 C) 1, 2, 4 D) 1, 4
15. Podsholik istasang, bo'l el gadosi,
O'zingni unut-u, bo'l el oshnosi,
El toj kabi boshga ko'tarsin desang,
El qo'lin tutgin-u, bo'l xoki posi.
Ushbu gap...
A) *qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap*
B) *bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap*
C) *aralsh murakkab qo'shma gap*
D) *bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap*
16. Quyida berilgan so'zlarning nechta to'g'ri yozilgan?
dramma, trasa, inspeksiya, koperativ, magistratura
A) 2tasi B) 1tasi C) 3tasi D) 4tasi
17. Sizing bu hayotda orzularingiz ko'zlagan maqsadingiz qiladigan ishlaringiz ko'p lekin hech qachon unutmangki sizning eng buyuk eng muqaddas vazifangiz yurtimiz istiqloolini xalqimiz ozodligini ko'z qorachig'iday asrashdir.
Ushbu gapda tushirilgan vergullarning nechta faqat uyushgan bo'laklar o'rtasida ishlatiladi?
A) 5 B) 3 C) 4 D) 2
18. Kesim haqidagi to'g'ri hukmlarni aniqlang.
1) gapning markazi hisoblanadi; 2) barcha bo'laklar unga bevosita bog'lanadi; 3) tasdiq yoki inkor ma'nosini ifodalaydi; 4) zamon, mayl, shaxs -son ma'nolari bilan shakllanadi
A) 2, 3, 4 B) 1, 3, 4 C) 1, 4 D) 2, 3
19. Bu atama hodisalarning ijtimoiy va madaniy ahamiyatini ifodalash uchun ishlatiladi.
Ushbu gapdagi yasali shaxs ot so'z turkumiga mansub bo'lgan so'zlarning sintaktik vazifalari to'liq ko'rsatilgan javobni aniqlang.
A) *ega, maqsad holi, kesim*
B) *maqsad holi, kesim*
C) *to'ldiruvchi, kesim*
D) *sifatlovchi aniqlovchi, kesim*

20. Qaysi gapda teng bog'lovchi uyushiq to'ldiruvchini bog'lamagan?
A) *Fan - qayiq va kemalar uchun ochiq okeandir: biri unda oltin xirmonlarni to'plasa yig'sa, biri unda mayda baliqlar ovlash bilan band.*
B) *Dunyoda turmoq uchun dunyoviy fan va ilmni o'rganish lozimdur, zamona ilmi va fanidan bebahra millat boshqalarga poymol bo'lur.*
C) *Bo'honchilar, chindan ham, baxtsiz maxluqlarki, o'z g'alabalari natijasida yuzlari battarroq qorayganini va ichlari yana battarroq chirkinlashganini sezmaydilar.*
D) *Kuchli va oliyjanob tabiatlilar hamma asrashga qodir bo'lgan haqiqat yordamida yolg'onni zangidek oyoqosti qilib tashlaydilar.*
21. Onalar o'g'illari, erlarining bo'yniga osilib yig'lashar, otalar unsiz faryoda qilishar, bolalar onalarining pinjiga tiqilib dodlashar edi. Berilgan gapda faqat hokim so'z nisbat qo'shimchasi bilan shakllangan so'z birikmalari nechta?
A) 2 B) 4 C) 3 D) 5
22. Yasalish asosi ham, yasalma ham bir turkumga oid sodda yasama so'z(lar) qatnashgan gapni belgilang.
A) *O'zini hurmat qilmagan odamdan yaxshilik kutma.*
B) *Yozuvchi kishilarga ta'sir etishi uchun uning o'zi izlanuvchan, asari ham izlanishdan iborat bo'lishi shart.*
C) *Qo'li bog'liq yashashdan o'lim a'lodir.*
D) *Kimki tinch yashashni istasa, pastkash odam bilan aslo do'stlashmaydi.*
23. Berilganlardan ikkitadan ko'makchi morfemaga ega bo'lgan tub so'zlarni belgilang.
1) borayotganlar; 2) o'zgarish; 3) kechirim; 4) sog'intirdi; 5) o'qiydigan
A) 2, 3 B) 2, 5 C) 1, 4, 5 D) 1, 4
24. Yasalish asosi bilan bir xil so'z turkumiga mansub bo'lmagan yasama so'zlarni aniqlang.
1) qulchilik; 2) chayqa; 3) zargarlik; 4) unumdor; 5) uquvsizlik
A) 2, 3 B) 1, 2, 4 C) 4, 5 D) 1, 2, 3, 4, 5
25. Murod Muhammaad Do'st qalamiga mansub asar nomini aniqlang.
A) *"Bir toychoqning xuni"*
B) *"Ko'ngil ozodadir"*
C) *"Otoyining tug'ulgan kuni"*
D) *"Yozning yolg'iz yogori"*
26. Quyidagilardan Zokirjon Xolmuhammad o'g'li Furqat haqidagi ma'lumotlarni aniqlang.
1. Sakkiz yoshida Fariddin Attorning "Mantiq ut-tayr" dostonini yod olgan.
2. 21-22 yoshida devon tartib bergan.
3. Chimyonda maktabdorlik, shuningdek, kosiblik bilan shug'ullangan.
4. Ilmi nujum, tabobat bilan shug'ullangan.
A) 1, 2, 4 B) 1, 3, 4 C) 2, 3 D) 1, 2, 3, 4
27. "Ho'ena! Aslo g'am yema! Shu o'gillaringning menda haqi ko'p. Sening tuzingni men ko'p yeganman. Katta o'g'ling meni ko'p parvarish qilar edi. Endi shuning arvohi uchun ertaga maydonga kiraman..."
"Ravshan" dostonidagi ushbu so'zlar qaysi qahramonga tegishli?
A) *Jaynoq kal* B) *Ersak kal* C) *Aynoq kal* D) *Tersak kal*
28. Quyidagi qaysi asar she'riy roman hisoblanmaydi?
A) *"Surat" (Mirtemir)*
B) *"Yevgeniy Onegin" (Pushkin)*
C) *"Ziyod va Adiba" (Mirmuhsin)*
D) *"Don Juan" (Bayron)*
29. "...Bog'ni kesishdi.
Dilim o'rtanganin
Aytsin ho'l bolish,
Bog'ni kesishdi - yu,
Bag'im ezishdi".
Qaysi shoir o'z she'rida lirik qahramon sifatida bog'ni kesishganda yostiqni ho'llab yig'laganlarini yodga oladi?
A) *Usmon Nosir ("Bolalik")*
B) *Xayriddin Saloh ("Yer va ter")*
C) *Sergey Yesenin ("Singlima xat")*
D) *Mirtemir ("Qishlog'im")*
30. Quyidagi misralar qaysi shoir qalamiga mansub?
Muhabbat, ey go'zal iztirob,
Ey ko'hna dard, ey ko'nha tuyg'u.
Ko'kraginga qo'lingni tirab,
Yuragimni to'kib qo'ying-ku.
A) *Abdulla Oripov* B) *Erkin Vohidov* C) *Muhammad Yusuf* D) *Shavkat Rahmon*
31. Menga yaxshi dedi yor birla o'lmak,
Na lozim g'am bilan dunyoda qolmak!
Shu so'zni aytти tig' urdi o'ziga Ko'rinmay qoldi keng olam ko'zig'a.
Ushbu she'riy parchada qaysi adabiy qahramon holati tasvirlangan?
A) *Majnun, "Layli va Majnun"*
B) *Farhod, "Farhod va Shirin"*
C) *Suhayl, "Sab'ayi sayyor"*
D) *Suhayl, "Suhayl va Guldursun"*
32. Xotimasida "navro'z oyi"da tugatilganligi zikr etilgan asarni aniqlang.
A) *"Latofatnoma"* B) *"Qutadg'u bilig"* C) *"Muhabbatnoma"* D) *"Suhayl va Guldursun"*
33. "U Xorazm hokimi Nursaidbek oilasida dunyoga kelgan. ...otasi ham, bobosi ham temuriylar saroyida xizmat qilishgan. Keyinchalik u Buxoro, Chorjo'y, Niso viloyatlarining hokimi bo'lib ishlagan."
Ushbu ma'lumot quyidagi qaysi ijodkor haqida?
A) *Muhammad Solih*
B) *Poshshoxo'ja Abdulvahobxo'ja o'g'li Xoja*
C) *Abulg'azi Bahodirxon*
D) *Komil Xorazmiy*
34. Har kima bo'lsa tabiat o'z yemak,
Ollina kelsa mashaqqat sabr etar,
Kim badan beslar esa keng aysh uza,
Toryerga o'g'rasa eldan kelar.
Ushbu she'r Sayfi Saroyining "Guliston bit-turkiy" asaridagi qaysi hikoyat xulosasi sifatida keltiriladi?
A) *Tuz haqini to'lagan No'shiravoni odil haqidagi hikoyat*
B) *Sayohatga chiqqan ikki xurosoniy faqir haqidagi hikoyat*
C) *Bir kurashchi pahlavon hamda uning oqibatsiz shogirdi haqidagi hikoyat*
D) *O'g'ri va tilanchi haqidagi hikoyat*
35. Ko'nglum g'am ila to'q ayla, yo Rab!
Ishq ichra meni yo'q ayla, yo Rab!
Ushbu parcha Alishe Navoiy ijodidagi qaysi adabiy qahramon tilidan aytilgan?
A) *Shirin* B) *Majnun* C) *Farhod* D) *Layli*
36. Sarv-u gul-u lola xaridori bor,
Lek o'tinning dog'i bozori bor...
Baytda qanday she'riy san'at qo'llangan?
A) *husni ta'lil* B) *tanosub* C) *tajnis* D) *tashxis*

BIOLOGIYA

37. Kulrang tanali, kalta qanotli oq ko'zli erkak drozofila pashshasi (otasi qora tanali, qizil ko'zli) qanday tipdagi gametalarni hosil qilishi mumkin?
A) AbX^d , abX^d , AbY , abY
B) AbX^D , aBY , AbY , abX^d
C) AbX^D , abX^D , AbY , abY
D) ABX^D , abY , AbX^d , aBY
38. Makkajo'xorida barglarning burishganligi va poyaning past bo'lishi retsessiv belgilar hisoblanib, bitta xromosomada joylashgan. Barglari silliq va normal uzunlikdagi o'simlik barglari burishgan past bo'yli o'simlik bilan chatishtirilib 1200 ta o'simlik olindi. Shundan 216 ta organizm ota-onaning ayrim belgilarini o'zida mujassamlashtirilgan. Retsessiv belgiga ega bo'lgan organizmlar sonini aniqlang.
A) 492 B) 984 C) 600 D) 108
39. Retinoblastoma ko'zning onkologik kasalligi bo'lib, erkaklar va ayollarda bir xilda uchraydi. Kasal ota-onalardan kasal farzandlarning tug'ilish ehtimolligi 75% yoki 100% bo'ladi. Otasi gomozigota kasal, onasi sog' bo'lgan qiz sog'lom yigitga turmushga chiqsa, farzandlarning 50% i kasal tug'ildi. Ushbu kasallikning irsiylanish qanday genga bog'liq?
A) *autosomaga birikkan dominant genga*
B) *autosomaga birikkan retsessiv genga*
C) *X-xromosomaga birikkan dominant genga*
D) *X-xromosomaga birikkan retsessiv genga*
40. Xromosoma ayrim bo'lagining 180° ga burilishi (a) va DNK bo'lagi genomning ma'lum joylarga kirishi (b) qanday nomlanadi?
A) *a-inseriya; b-inversiya*

- B) *a-inversiya; b-inversiya*
 C) *a-deletsiya; b-duplikatsiya*
 D) *a-inversiya; b-ekssiziya*
41. O'simlik mitoxondriyasida oksidlanish jarayonida 108 molekula ATF sintezlangan bo'lsa, sitoplazmada qancha energiya (kj) issiqlik sifatida tarqalganligini (a) va shu vaqt davomida xloroplastda hosil bo'lgan ATF molekulasi sonini (b) aniqlang.
 A) *a-360; b-3420* B) *a-240; b-3420* C) *a-360; b-3240* D) *a-240; b-2160*
42. Jinsiy ko'payish jarayonida ulotriksning 64 ta yangi ipi hosil bo'lgan bo'lsa, ularni hosil qilishda nechta gameta ishtirok etgan?
 A) *128* B) *64* C) *16* D) *32*
43. Bir sinfga mansub o'simliklar navlarini aniqlang.
 A) *Yulduz, Toshkent-1, Ulug'bek-600*
 B) *Zarg'aldoq, Sangzor, Samarqand-3*
 C) *Zarafshon, Buxoro-9, Nimrang*
 D) *Vatan, Sangzor, Omad*
44. Hayvonlarning kelib chiqishi haqidagi to'g'ri fikrni belgilang.
 A) *Erkin yashovchi qadimgi yassi chuvalchanglardan ko'p tuklilar, ulardan esa kam tuklilar kelib chiqqan*
 B) *Qadimgi ichaksiz kiprikli chuvalchanglar parazit yashashga moslanishi tufayli so'rg'ichlilar, ulardan esa tasmasimon chuvalchanglar kelib chiqqan*
 C) *Qadimgi koloniya bo'lib yashovchi bir hujayrali xivchintilardan gidrasimonlar, korall polioplari va meduzalar kelib chiqqan.*
 D) *Qadimgi ichaksiz yassi chuvalchanglardan to'garak chuvalchanglar, ulardan halqali chuvalchanglar kelib chiqqan.*
45. Paleozoy (a) va mezozoy (b) eralariga xos biologik progresslarni aniqlang.
 1) qushlarni issiqqonlilik; 2) urug'li o'simliklarda chang yo'li va urug; 3) hasharotlarda qanot; 4) stegosefallarda besh barmoqli oyoqlar; 5) sutemizuvchilarda to'r kamerali yurak; 6) sudralib yuruvchilarda qalin po'choq bilan qoplangan tuxum
 A) *a-3,4; b-1,2*
 B) *a-2,6; b-1,5*
 C) *a-3,4; b-5,6*
 D) *a-1,3; b-2,5*
46. Organizm (a) va biosfera (b) darajadagi hodisalarni aniqlang.
 1) lipa changdonida arxeosporaning hosil bo'lishi; 2) itbaliqning metamorfozi; 3) uglerodning biogen migratsiyasi; 4) yadrochada ribosomalarning shakllanishi; 5) lishaynikda suvo't va zamburug'ning o'zaro munosabati; 6) qirg'ovul kenja turining paydo bo'lishi; 7) o'tloqda o'suvchi o'simliklar va o'txo'r hayvonlarning o'zaro munosabati
 A) *a-2,5; b-3*
 B) *a-1,6; b-3*
 C) *a-5,7; b-3*
 D) *a-2,4,6; b-7*
47. Abiotik omillarning ta'siri to'g'ri ko'rsatilgan javobni toping.
 a) namlik; b) topografik;
 1) odamlarda gipoksiya belgilarining paydo bo'lishi; 2) terida melanin pigmentining hosil bo'lishi; 3) hasharotlarda nafas teshiklarining klapanlar bilan bekilishi; 4) ko'pchilik cho'lda yashaydigan hayvonlarning tunda faol bo'lishi; 5) tog'larda yashovchi odamlar qonida eritrotsitlarning ko'p bo'lishi
 A) *a-3,4; b-1,5* B) *a-2,5; b-3,4* C) *a-2,4; b-3,5* D) *a-1,5; b-3,4*
48. Qaysi belgilarning irsiylanishi komplementar genlarga bog'liq?
 1) piyozbosh rangining oq bo'lishi; 2) qoramollarda sutning miqdori; 3) itlarda yungning jigarrang bo'lishi; 4) tovuqlarda patning qora rangda bo'lishi; 5) xo'rozlarda gulsimon tojning irsiylanishi; 6) xoldor to'tilarda oq patning irsiylanishi; 7) xushbo'y no'xtoda gultojbarglarning oq bo'lishi; 8) bug'doyda donning oq rangda bo'lishi
 A) *3,4* B) *7,8* C) *5,6* D) *1,2*
49. Vegetativ nerv sistemasi bo'limlari va ularning boshqaradigan jarayonlar o'rtasidagi muvofiqlikni aniqlang.
 a) orqa miya nervlari; b) bosh miya stvol qismi nervlari;
 1) sistolani tezlashtiradi; 2) sistolani sekinlashtiradi; 3) oshqozonda shira ajralishini tezlashtiradi; 4) qovuq muskullarini bo'shashtiradi; 5) oshqozon muskullari harakatini susaytiradi
 A) *a-1,3; b-2,4* B) *a-4,5; b-2,3* C) *a-1,4; b-2,5* D) *a-3,4; b-2,5*
50. II qon guruhiga ega rezus musbat, sog'lom o'g'il bolaning katta qon aylanish doirasi arteriyalardagi qon plazmasida qanday moddalar bo'ladi?
 A) *antitanalar, insulin, agglyutinini β, gemoglobin, glyukoza, fermentlar*
 B) *gormonlar, vitaminlar, antitanalar, glyukoza, agglyutinogen A*
 C) *antigemofil omil, agglyutinini β, gormonlar, vitaminlar, rezus omil*
 D) *aminokislota, mochevina, kreatinin, tiamin, agglyutinini β*
51. Odamdagi o'mrov osti muskulining bo'yinning teri osti muskulidan farqini toping.
 1) vegetativ nerv sistemasi orqali boshqariladi; 2) joylashuv ko'ra to'sh-o'mrov so'rg'ichsmon muskul bilan bir guruhga kiradi; 3) joylashuviga ko'ra diafragma muskuli bilan bir guruhga kiradi; 4) gavdaning ko'krak muskuli hisoblanadi; 5) suyakka birikadi; 6) boshning harakatini ta'minlaydi; 7) qo'lining harakatida ishtirok etadi
 A) *1,4,5* B) *1,5* C) *2,6* D) *3,4,7*
52. Pepsinga xos xususiyatlarni ko'rsating.
 1) pepsin haqidagi axborat DNK da saqlanadi; 2) monomerlari o'zaro peptid bog'lar orqali birikadi; 3) tashqi sekretsiya bezi hujayralaridagi ribosomalar sintezlanadi; 4) o'n ikki barmoqli ichakda hosil bo'ladigan xlorid kislotasi ta'srida faollashadi; 5) metabolizmning dastlabki bosqichida qatnashadi; 6) tarkibi bir xil monomerlardan tashkil topgan; 7) ingichka ichak devoridagi bezlardan ajraladi
 A) *2,3,5* B) *1,4,6* C) *2,3,7* D) *1,6,7*
53. Sezgi analizatorlari haqidagi to'g'ri fikrni aniqlang.
 A) *Terining derma qavatida issiqni va bosimni sezuvchi retseptorlar siypalashni va og'riqni sezuvchi retseptorlarga nisbatan chuqurroq joylashgan.*
 B) *Gipermetropiya keksalarda ko'z gavhari do'ngligining ortib ketishi tufayli yuzaga keladi.*
 C) *Quloqning suyak labirinti bilan parda labirinti orasida endolimfa, parda labirinti ichida perilymfa suyuqligi bo'ladi.*
 D) *Harakat analizatorining oliy nerv markazi bosh miya katta yarimsharlari po'stlog'ining orqa markaziy egatida joylashgan.*
54. Lichinkasida kiprikli bor organizmlar to'g'ri ko'rsatilgan javobni belgilang.
 1) jigar qurti; 2) exinakok; 3) gidra; 4) nereida; 5) oq planariya; 6) dengiz o'troq ko'p tukli chuvalchangi; 7) yomg'ir chuvalchangi
 A) *1,4* B) *5,7* C) *2,3* D) *3,6*
55. Og'iz a'zosi kemiruvchi tipda tuzilgan chala o'zgarish bilan rivojlanadigan hasharotlarni aniqlang.
 A) *Sariq suvarak, moviy ninachi, to'shak qandalasi*
 B) *yashil temirchak, Osiyo chigirtkasi, Turkiston termi, halqali ninachi*
 C) *Osiyo chigirtkasi, suluv ninachi, kolorado qo'ng'izi, beshiktervatar*
 D) *moviy ninachi, yashil temirchak, Turkiston termi, burga*
56. Alligator bilan bir sinfda (a) va begemot bilan bir turkumga (b) birlashtirilgan hayvonlar to'g'ri keltirilgan javobni aniqlang.
 A) *a-gekkon, kobra, gavial; b-arxar, g'izol, zubr*
 B) *a-And kondori, kobra, ilonbo'yin toshbaqa; b-arxar, bizon*
 C) *a-aureliya, kabarga, yelik; b-to'ng'iz, gibbon, oqcha*
 D) *a-kaputsin, kapcha, gatteriya guattara; b-muflon, g'izol, bizon*
57. Leyshmaniya va sil batsillasi uchun umumiy bo'lgan xususiyatlarni aniqlang.
 A) *Eukariot organizm, irsiy axboroti sitoplazmadagi halqasimon DNKda joylashgan.*
 B) *Bir hujayrali organizm, hujayra qobig'i xitidan iborat.*
 C) *Yadrosi ikki qavat membrana bilan o'ralgan, reduplikatsiya jarayoni sitoplazmada kechadi.*
 D) *Membranasini ikki qator lipid va oqsil molekulalaridan iborat, ribosomasi sitoplazmada translyatsiyada qatnashadi.*
58. Organizm (a) va biosfera (b) darajasidagi hodisalarni aniqlang.
 1) gomologik xromosomalar orasidagi konyugatsiya jarayoni; 2) kapalak qurtining metamorfozi; 3) uglerod-biogen migratsiyasi; 4) translokatsiya; 5) lishaynikda suvo't va zamburug'ning o'zaro munosabati; 6) qirg'ovul kenja turlarning paydo bo'lishi; 7) yaylovda o'suvchi o'simliklar va o'txo'r hayvonlarning o'zaro munosabati
 A) *a-1,6; b-3* B) *a-2,4,6; b-7* C) *a-5,7; b-6* D) *a-2,5; b-3*
59. Tripanosoma hujayrasi qismlarda sodir bo'ladigan jarayonlar to'g'ri ko'rsatilgan javobni belgilang.
 1) ribosomalarning shakllanishi; 2) xromosomalarning spirallashuvi; 3) r-RNK sintezi; 4) ATF sintezi; 5) lipid sintezi; 6) translyatsiya;

- a) golji majmuasida; b) yadroda; c) endoplazmatik to'rd; d) sitoplazmada; e) mitoxondriyada
 A) 1-b, 2-b, 3-d, 4-e, 5-e
 B) 1-c, 2-b, 3-b, 4-d, 6-d
 C) 1-b, 2-d, 3-b, 4-d, 6-d
 D) 1-c, 2-d, 3-b, 4-e, 6-d
60. Odam organizmi hujayralardagi silliq endoplazmatik to'ri membranalarida ishlab chiqiriladigan gormonlar qaysi javobda to'g'ri berilgan?
 1) tripsin; 2) insulin; 3) androsteron; 4) timozin; 5) somatotrop; 6) melanin; 7) estrogen
 A) 3,7 B) 2,5 C) 2,6 D) 1,4
61. Orangutan somatik hujayrasida sodir bo'ladigan mitoz jarayoni haqida noto'g'ri ma'lumotlarni aniqlang.
 1) metafazada ikki xromatidali xromosomalar soni 96 ta;
 2) anafazada ikki xromatidali xromosomalar soni 96 ta;
 3) profazada ikki xromatidali autosomalar soni 46 ta;
 4) anafazada xromosomalar soni 96 ta; 5) metafazada ikki xromatidali xromosomalar soni 48 ta; 6) interfaza G₂ davrida ikki xromatidali xromosomalar soni 46 ta
 A) 2,6 B) 1,3 C) 4,5 D) 3,4
62. Bir-biriga yaqin turlardan tashkil topgan sistemali birlikka mansub toza liniyalarni aniqlang.
 1) jaydari g'o'za; 2) Meksika g'o'zasi; 3) kanop; 4) Misr g'o'zasi; 5) "Yulduz"; 6) "Buxoro-9"; 7) "Omad"; 8) "Toshkent-1"; 9) bo'ritaroq; 10) "Sangzor"
 A) 5,6,7 B) 1,2,4 C) 7,8,10 D) 1,3,9
63. BamHI restriktazasi GGATCC nukleotidlar ketma-ketligini tanib, GG nukleotidlari orasidagi bog'larni kesadi. Maxsus sharoitda 134,3 nm uzunlikdagi DNK molekulasi BamHI restriktazasi orqali A,B,C,D,E bo'laklarga bo'lindi. Hosil bo'lgan barcha DNK bo'laklaridagi jami vodorod bog'lar soni dastlabki DNK molekulasidagi vodorod bog'lar sonidan 4% ga kam. Agar nukleotidlar orasidagi masofa 0,34 nm ekanligi ma'lum bo'lsa, dastlabki DNK molekulasi tarkibidagi nechta vodorod bog'lari A va T nukleotidlari orasida joylashgan?
 A) 480 B) 354 C) 370 D) 320
64. Yeryong'oqning bargi (a), guli (b) va mevasi (c) qanday tuzilgan?
 A) a-juft patsimon, yonbargchali; b-sariq rangda, to'g'ri gul; c-quruq, dukkak meva
 B) a-juft patsimon, yonbargchasi; b-sariq rangda, c-quruq, qo'zoq meva
 C) a-juft patsimon, yonbargchali; b-qiyshiq gul; c-quruq meva, pallalari orasida to'sig'i yo'q
 D) a-toq patsimon, yonbargchali; b-sariq rangda, to'g'ri gul; c-quruq, dukkak meva, pallalari orasida to'sig'i bor
65. Quyidagi meva turlari qaysi o'simlik navlariga xos ekanligini to'g'ri ko'rsatilgan javobni aniqlang.
 a) danakli meva; b) rezavor meva; c) don meva; d) qovoq meva; e) ko'sak meva
 1) qozidastor; 2) Namangan; 3) Zarafshon; 4) gultish; 5) "Samarqand-3"; 6) bargi; 7) buvaki; 8) sanzor; 9) Namangan-34
 A) a-3; b-1,4,6; c-8; d-7
 B) a-3; b-1,4,7; c-8; d-2,9
 C) a-1; b-4,5; c-8; d-7
 D) a-3; c-8; d-6; e-9
66. Rezavor meva hosil qiladigan o'simlik navlarini aniqlang.
 1) Zarg'aldoq; 2) Vatan; 3) Farhod; 4) Sohibi; 5) Gultish; 6) Qozidastor; 7) Buvaki; 8) Zarmiton; 9) Obidov; 10) Kattaqo'rg'on
 A) 4,5,7,10 B) 1,3,6,9 C) 5,7,8,10 D) 1,2,7,8
67. Bo'yumadaron haqidagi noto'g'ri ma'lumotni aniqlang.
 A) moychechakdoshlar oilasiga kiradi
 B) to'pguli o'rama bargchalar bilan qoplangan
 C) shuvoq turkumi vakili
 D) to'pguli asosan naychasimon gultajibarglardan tashkil topgan
68. Evernia haqidagi noto'g'ri ma'lumotni toping.
 A) atmosfera havosi tozaligini ko'rsatuvchi mezon
 B) tuproq hosil bo'lishida ishtirok etadi
 C) poyasida xitin moddasi uchraydi
 D) zamburug' bilan bir hujayrali suvo'tining simbiozi
69. Zuhrasoch o'simligida sporadan rivojlanuvchi bo'g'ida qanday qismlar hosil bo'ladi?
 1) ildizpoya; 2) barg; 3) poya; 4) rizoid; 5) arxegoniya; 6) anteridiy; 7) murtak; 8) sorus; 9) sporangiy; 10) gametalar
 A) 5,6,7 B) 4,5,10 C) 1,2,3 D) 7,8,9
70. Evolyutsion taraqqiyot jarayonidagi nisbatan yosh organizmlarni aniqlang.
 1) yantoq; 2) zuhrasoch; 3) qirqquloq; 4) oq zamburug'; 5) qo'zidumba; 6) oddiy jag'-jag'; 7) nemalion; 8) ulva
 A) 1,6 B) 7,8 C) 2,3 D) 4,5
71. Ilonbo'yin toshbaqa va botqoq toshbaqasining (a), ara to'tiqushi va kakadu to'tiqushining (b) kelib chiqishi qanday jarayonlar natijasi hisoblanadi?
 A) a-simpatrik tur paydo bo'lishi; b-allopatrik tur paydo bo'lishi
 B) a-simpatrik tur paydo bo'lishi; b-simpatrik tur paydo bo'lishi
 C) a-allopatrik tur paydo bo'lishi; b-simpatrik tur paydo bo'lishi
 D) a-allopatrik tur paydo bo'lishi; b-allopatrik tur paydo bo'lishi
72. Hind fili va Afrika filining (a), zubr va bizonning (b) kelib chiqishi qanday jarayonlar natijasi hisoblanadi?
 A) a-simpatrik tur paydo bo'lish, b-simpatrik tur paydo bo'lish
 B) a-allopatrik tur paydo bo'lish, b-simpatrik tur paydo bo'lish
 C) a-simpatrik tur paydo bo'lish, b-allopatrik tur paydo bo'lish
 D) a-allopatrik tur paydo bo'lish, b-allopatrik tur paydo bo'lish

KIMYO

73. Butadiyen kauchukdagi monomer zvenolar soni tabiiy kauchukdagi zvenolar sonidan 300 taga ko'p. Tabiiy kauchukdagi 32% ebonit (molekulyar massasi 425000) olindi. Butadiyen kauchugining polimerlanish darajasini aniqlang.
 A) 4250 B) 4000 C) 3700 D) 4550
74. Viniliden florid molekulasida 1-uglerod atomining oksidlanish darajasini aniqlang.
 A) +1 B) +2 C) -2 D) -1
75. Quyidagi qaysi modda faqat oksidlovchilik xossasini namoyon qiladi?
 A) PbO₂
 B) H₂O₂
 C) Cu₂O
 D) Fe²⁺
76. DNK qo'sh spirali tarkibidagi nukleotidlarda 3700 ta azot atomi bor bo'lsa, nukleotid tarkibida nechta adenin bor? (nukleotidlarning 20%ini guanin tashkil etadi)
 A) 200 B) 300 C) 350 D) 250
77. Qaysi aminokislota qizdirilganda akril kislota hosil boladi?
 A) β-aminopropan kislota
 B) β-aminobutan kislota
 C) α-aminopentan kislota
 D) α-aminobutan kislota
78. 0,3 mol laktoza gidrolizlanishidan olingan glukozaning moy kislotali bijg'ishidan hosil bo'lgan mahsulotlarni to'la neytrallash uchun nechta gramm 28% li KOH sarflanadi?
 A) 150 B) 300 C) 400 D) 200
79. 0,8 mol noma'lum bir asosli karbon kislota eritmasiga Na metali qo'shilganda 17,92 litr (n.sh.) gaz ajralib chiqdi. Reaksiya sodir bo'lgan idishga yuqori bosim va temperatura ostida yetarlicha is gazi yuttirilishi natijasida hosil bo'lgan mahsulot birinchi reaksiyadan ajralgan organik mahsulot bilan 1:1 massa nisbatda ekanligi aniqlandi. Idishga yuttirilgan is gazi massasini (g) aniqlang.
 A) 22,4 B) 11,2 C) 44,8 D) 33,6
80. E₂(HPO₄)₃ birikmasi tarkibidagi E ning elektron konfiguratsiyasi 1s²2s²2p⁶3s²3p⁶3d³bo'lsa, shu elementni aniqlang.
 A) Co B) Mn C) Fe D) Cr
81. Berilgan kompleks birikmalardan neytral kompleksni tanlang.
 A) [Co(NH₃)₃(NO₂)₃]
 B) [Ag(NH₃)₂]Cl
 C) K₄[Fe(CN)₆]
 D) (AlOH)₃(PO₄)₂

82. 40,8 g sirka anhidrid olsh uchun necha gramm ketenga suvsiz sirka kislotasi ta'sir ettirish kerak?
A) 4,2 B) 16,8 C) 12,6 D) 8,4
83. O'zaro izomer bo'lgan ikkita aromatik uglevodorod kaliy permanganatning kislotali eritmasi bilan oksidlanganda 1,4 mol CO₂ gazi, 0,2 mol benzoil kislotasi va 0,4 mol tereftal kislotasi hosil bo'ldi. Benzoil kislotani hosil qilgan aromatik uglevodorod massasini (g) aniqlang.
A) 38 B) 45 C) 26,8 D) 53,6
84. 1:2 mol nisbatda olingan Bertole tuzi va kaliy nitratdan iborat 0,3 mol aralashma katalizator ishtirokida qizdirilganda olingan gaz mis naychadan o'tkazildi. Olingan nayni to'liq eritish uchun 200 g 98% li sulfat kislotasi eritmasi sarflansa, nayning necha foizi oksidlanganini aniqlang?
A) 50 B) 80 C) 40 D) 60
85. Qaysi xloridlar suvda erimaydi?
A) AgCl, FeCl₃
B) MgCl₂, CuCl₂
C) AlCl₃, PbCl₂
D) PbCl₂, Hg₂Cl₂
86. 0,25 mol miqdordan olingan XY₂ va AXY₃ birikmalarda mos ravishda 5,75·N_A va 8·N_A tadan elektron bo'lsa, X ni toping.
X va Y elementlar bitta davrda (berilgan tartibda) ketma-ket joylashgan.
A) F B) C C) N D) O
87. Ammiak sintez qilish jarayonida reaktordagi bosim 30% ga kamaydi. Boshlang'ich aralashmadagi azot bilan vodorod miqdori stexiometrik nisbatda bo'lsa, reaksiyadan keyin hosil bo'lgan gazlar aralashmasining hajmiy tarkibini aniqlang.
A) 1/9; 2/3; 2/9
B) 2/5; 2/5; 1/5
C) 1/7; 3/7; 3/7
D) 1/4; 1/4; 1/2
88. Ra (228) atomi o'zidan 3 ta α va 2 ta β⁻ zarrachalarni chiqarganda hosil bo'ladigan element tartib raqamini aniqlang.
A) 88 B) 85 C) 86 D) 84
89. MgSO₄·nH₂O kristallogidratida suvdagi elektronlar soni magniyning elektronlari sonidan 7 marra ko'p bo'lsa, n ni aniqlang.
A) 6 B) 10 C) 8 D) 7
90. Tarkibida massa bo'yicha 38,71% Me, 20,00% P va 41,29% O bo'lgan moddaning formulasini aniqlang.
A) Ca₃(PO₄)₂
B) Ca₃(PO₃)₂
C) K₃PO₄
D) Na₄P₂O₇
91. 1 mol C₃H₆ va H₂ aralashmasi (D(H₂)=14,5) yopiq idishda katalizator ishtirokida 320°C gacha qizdirildi. So'ngra harorat dastlabki holatga keltirilganda idishdagi bosim 20% kamaygan bo'lsa, reaksiyaning nazariy jihatdan unumini (%) toping.
A) 32,5 B) 35 C) 61,54 D) 20
92. 200 g 73,5% li sulfat kislotasi eritmasiga necha gramm suv qo'shilganda 49% li eritma hosil bo'ladi?
A) 100 B) 250 C) 200 D) 175
93. Molyar konsentratsiyalari nisbati 1:2 bo'lgan sulfat va xlorid kislotasi eritmalarini to'la neytrallashtirish uchun 200 g 12% li NaOH eritmasi sarflandi. Boshlang'ich eritma BaCl₂ bilan ishlov berilganda cho'kmaga tushadigan tuz massasini (g) aniqlang.
A) 46,6 B) 69,9 C) 34,95 D) 23,3
94. Biror bir tuzning 90°C dagi eruvchanlik koeffitsiyenti 60°C dagi eruvchanlik koeffitsiyentidan 3 barobar ko'p shu tuzning 90°C da to'yingan 240 g eritmasi 60°C ga sovutilganda 60 g tuz cho'kmaga tushishi ma'lum bo'lsa, tuzning 90°C dagi eruvchanlik koeffitsiyenti aniqlang.
A) 30 B) 10 C) 60 D) 20
95. KOH ning 0,8 M 400 ml eritmasiga 1,92 g ishqor qo'shilganda pH=14 bo'lgan eritma hosil bo'ldi. Ishqorni toping. (α=100%, hajm o'zgarishi hisobga olinmasin)
A) NaOH
- B) Ca(OH)₂
C) RbOH
D) LiOH
96. Quyidagi qaysi moddalar aliyuminiy xlorid bilan ta'sirlashmaydi?
A) natriy sulfid
B) natriy sulfat
C) natriy karbonat
D) natriy gidroksid
97. KOH+H₃PO₄→KH₂PO₄+H₂O reaksiyada olingan mahsulotlar massasi yig'indisi va sarflangan ishqor massasi farqi 58,8 g bo'lsa, sarflangan 56% li ishqor eritmasi massasini (g) aniqlang.
A) 60 B) 78,4 C) 80 D) 44
98. 200 ml 1M li AgNO₃ eritmasi inert elektrodlar yordamida elektroliz qilinganda katodda 23 g modda ajraldi. Eritmadan necha faradey tok o'tganini aniqlang.
A) 0,4 B) 1,6 C) 1,4 D) 0,8
99. 24,1 g noma'lum metall qo'sh oksidi H₂ yordamida qaytarilganda 7,2 g suv hosil bo'ldi. Metallni toping.
A) Co B) Cr C) Fe D) Pb
100. Taroziining ikkala pallasidagi idishlarga bir xil hajmdagi bir xil konsentratsiyali xlorid kislotasi eritmasi quyilgan. Agar bir pallasidagi eritmaga 1,176 g natriy gidrokarbonat solinsa, ikkala pallani tenglashtirish uchun ikkinchi pallasiga kalsiy karbonatdan necha mol solish kerak?
A) 0,014 B) 1 C) 0,01 D) 0,1
101. Quyidagi qotishmalarning qaysilarida likvatsiya hodisasi kuzatiladi?
1) Fe-Ag; 2) Cu-Au; 3) Sn-Al; 4) Fe-Pb; 5) Pt-Au; 6) Al-Na
A) 2,4,6 B) 1,2,4 C) 3,5,6 D) 1,4,6
102. MeSO₄ ning 100 g 10% li to'yingan eritmasiga shu tuzdan 6,9 g qo'shildi va qizdirildi. So'ngra eritma boshlang'ich haroratga qadar sovutildi. Natijada 13,9 g MeSO₄·7H₂O cho'kmaga tushdi. Kristallogidratdan kristallizatsion suv to'liq chiqarilsa necha gramm MeSO₄ qoladi?
A) 15,2 B) 3,6 C) 18 D) 7,6
103. xCaCO₃=yCaCO₃+zCaO+zCO₂ ifodada x, y, z, z koeffitsiyentlarning eng kichik butun qiymatdagi nisbatlari 5:1:4:4 bo'lsa, reaksiyaning mahsulot unumini (%) aniqlang.
A) 60 B) 80 C) 75 D) 50
104. 1 mol (NH₄)₂CO₃ bir litr hajmdagi yopiq idishda 100°C yuqori haroratda qizdirilgandan so'ng hosil bo'lgan gazlar aralashmasining NH₃ ning massa ulushini (%) aniqlang.
A) 54,5 B) 45,8 C) 18,75 D) 35,4
105. Rux metalli ikki xil konsentratsiyali nitrat kislotalarda eritilganda ajralgan NO va N₂O larning hajmlari nisbatni 4:1 bo'lsa, reaksiyaga kirishgan Zn larning mol nisbatni aniqlang.
A) 3:8 B) 3:4 C) 3:2 D) 1:1
106. Qaysi tuz eritmasida ishqoriy muhitni ta'minlash gidrolizlanish reaksiyasini susaytiradi?
A) MgSO₄
B) NaNO₃
C) K₂SO₃
D) ZnCl₂
107. Molekulyar massasi (m.a.b) 4 ta azot atomi massasiga teng alkenni aniqlang.
A) buten B) etilen C) penten D) propen
108. Ikkilamchi alifatik to'yingan amin yondirilganda sarf bo'lgan kislorod hajmi hosil bo'lgan CO₂ hajmidan 1,75 marta ko'p bo'lsa, aminni toping.
A) dietilamin B) metilpropililamin C) propilamin D) metiletilamin